

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvzemši nedelje in praznike. — Inserati do 30 petit
št. Din 2.— do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst št. Din 3.— večji inserati petit
vrsta Din 4.— Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod
velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.— za inozemstvo Din 25. Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravljanje

Ljubljana, Knaflova ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUZNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8. —

CELJE, Kocenova ul. 2. — Tel. 190.

NOVO MESTO, Ljubljanska c. tel. št. 26.

Jesenice. Ob kolodvoru 101. —

Račun pri pošti ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351.

ZAGREBŠKA KATASTROFA

5 mrtvih, 16 hudo ranjenih — Stanje nekaterih ranjencev je še vedno kritično — Preiskava se nadaljuje — V Dravi je utonilc 28 oseb

Zagreb, 18. avgusta. Katastrofa, ki se je pripetila v soboto zvečer v Zagrebu o priliki ognjemeta, prirejenega na igrišču Concordije, je še vedno predmet vsestranskih razprav vse javnosti. Kakor je že poročal »Ponedeljek«, je število žrtev manjše, kakor pa se je sprva mislilo in govorilo, vseeno pa je žal kljub temu zahtevala nešreča 5 mrtvih in 16 hudo ranjenih. Danes dopoldne je sodna komisija izvršila obdukcijo žrtev.

Preiskava se nadaljuje z vso strogostjo, da se čimprej nepristransko ugotovi, kdo je zakrivil nesrečo. Zasliševanja neposrednih prič so se včeraj nadaljevala ves dan in tudi danes je bilo zaslišanih mnogo očividev. Ranjencev še niso mogli zaslišati, ker je stanje večine nesrečnih žrtev, ki se nahajajo v bolnični, še vedno tako, da bolniki ne morejo govoriti. Izpovedi ostalih očividev pa se popolnoma strinjajo v tem, da strojedvodje ne zadele nobena krivida, ker je vlak takoj ustavljal. Vse priče se v svojih izjavah strinjajo v tem, da je pač glavni vzrok nesreče ta, da so ljudje zasedli železniško progo, predvsem pa most. Zaradi gneče, ki je vladala na nasploh in ob obeh straneh proge, se oni, ki so bili na mostu in na tiru, niso mogli nikamor umakniti, ko je privozil vlak.

četudi so slišali žvižg lokomotive. Kaka gneča je vladala pri ognjemetu, priča visoko število lahko ranjenih, ki niso v bolniški oskrbi in ki so dobili svoje poškodbe večinoma v paniki in ne neposredno od vlaka.

Stanje ranjencev je krenilo danes večinoma že na bolje, le stanje Antonia Holzingerja, ki mu je odrezalo obe nogi, in Ivana Kocijanca, ki je dobil težke poškodbe, je še vedno zelo kritično.

Pogreb žrtev se bo vršil najbrže jutri dopoldne. Stroški za pogreb bo verjetno krila mestna občina. Identite te neznanec, okrog 30 let stare ženske, ki je umrla med operacijo, še vedno niso ugotovili ter se vrše pozivede na vse strani.

Zagreb, 18. avgusta. Kakor so poročali že včerajšnji listi, se je na Dravi v djurdjevaškem srežu pripetila v soboto popoldne strašna nesreča. Prisel Repušu se je prevrnih čoln, ki je vozil ljudi preko Drave in v njenih valovih je našlo smrt večje število ljudi, dočim so jih 16 rešili. Prvotna poročila so javljala, da je utonilo 22 ljudi, po ugotovitvah sreskega poglavarstva pa jih je utonilo 28. Do nesreče je došlo v pristanišču samem pri selu Repušu. Čoln, ki je vozil romarje, je že prevozil glavno korito narastile Drave ter bi moral pristati ob prazni la-

dji, ki služi za prevoz vozov in težjih bremen. Voda pa je zanesla čoln nekoliko dalje, tako, da je s kljunom zadel v zadnjem del prazne ladje. Ljudje, ki so stali v čolnu, so izgubili vsled nepričakovane sunka ravnotežje in so popadali na stran, zaradi česar se je čoln prevrnih. Nesreča se je pripetila kakih 8 do 10 m daleč od brega, kljub temu pa je zahtevala izredno veliko število žrtev. Kakor je rečeno, jih je utonilo 28, dočim so jih rešili 16. V čolnu je bilo največ žensk in otrok, ostali pa so bili mlajši moški, ki so bili precej dobro razpoloženi. V čolnu so stali obieti in ko se je prevrnih, so padli v vodo kakor klopčič. Ženske in dekleta s svojimi mnogimi in težkimi kriji niso mogle plavati ter so se zato krčevito prijemale moških ter grabile druga druga, pri čemer so se pričele po vrsti potapljal. Le 16 se jih je rešilo. Večinoma so bili v čolnu mlađi ljudje in starosti od 20 do 30 let. Trudili dveh starejših žensk je voda takoj splavila na bred, za ostale utopljence pa še ne vedo, kam jih je voda odnesla. Našli niso niti še čolna. Sreski poglavar je ugotovil, da nesreča nihača ni zakrivil in da se je pripetila po naključju. Čoln je prej prepeljal romarje že kakih 10 do 15 krat in vsakokrat dobro in srečno pristal.

Uspeh zrakoplova „R 100“

London, 18. avgusta. AA. Zrakoplov »R 100« je rabil za polet iz Kanade v Cardington na Angleškem 57 ur. Proga meri 3000 milij. Zrakoplov je letel s hitrostjo 58 milij uro. Smer se je v glavnem strinjala s potjo hitrih prekomorskih parnikov. Brezhiben polet preko oceana je vzradostil letalske kroge in uradne predstavnike letalstva, ki poudarjajo, da se je moral zrakoplov boriti na svoji poti tudi proti raznim vremenskim nezgodam. Zrakoplov je ohranil na vsem poletu svojo stabilnost in je letel povsem mirno brez sunkov in obraventov. To dejstvo je napravilo na potnike globok vtis. Pri odhodu je zrakoplov razpolagal z 9580 galonami goriva, na cilju mu je preostalo še 3200 galon. Za polet je potrabil komaj dvetretjini svoje zaloge kruiva. Zrakoplov bi torej lahko letel še 87 ur. Na vsem poletu je zrakoplov bil v stalni brezični zvezi s prekomorskim parnikom in z žičnimi postajami na kopnem.

Naraščanje brezposelnosti v Italiji

Rim, 18. avgusta. AA. Število brezposelnih je znašalo julija meseca 342.003 na pram 322.287 junija meseca.

Italijanski sport

Bologna, 18. avgusta. AA. Tu so bile te dnevi v stadioiu »Littorio« plavalne tekme za prvenstvo države. Prvo mesto je zavzel tržaški klub »Unione sportiva Triestina«, na drugo mesto se je plasirala »Unione Sanpierdarenese«, na tretjem mestu je sportni klub iz Bologne, a četrto mesto je prispadlo klubu »Rari nantes Florentia«.

Modena, 18. avgusta. AA. Tu je bila na pragi Milan — Modena tekma za kolesarsko prvenstvo profesionalcev. Prvo mesto je osvojil dirkač Canazza, drugi in tretji sta bili istočasno Linari in Piemontesi.

Angleška avtomobilска konkurenca

London, 18. avgusta. Daily Mail je poroča, da pripravlja angleška avtomobilска industrija na skrivnem velikom ofenzivno na svetovnem trgu. Večina tovarnarjev je že izdelala delovni program za prihodnje leto in nekateri so se celo odločili, da ne počakajo avtomobilske razstavje v jeseni, temveč že prej napovedne nove modelne. Vse podrobnosti se drže v največji tajnosti, čeprav že delajo, kakor se doznavata, poizkušajo z novimi motorji z nepravimi označbami na angleških dirkališčih in avtomobilskih cestah. Skoraj vsi novi tipi imajo močne stroje s šestim in osmim cilindri. eCna avtomobil bo tako nizka, da bodo lahko uspešno tekmovali z ameriško produkcijo.

Izgredi med newyorškimi Kitajci

New York, 18. avgusta. AA. Med tajnimi družbami tukajanje kitajke naselbine so izbruhnili novi prepriči. Med spopadom v neki kitajski igralnicici je bilo pet Kitajcev ranjenih, od teh je enega ranila policija. Gre za tajne kitajke družbe, imenovane Tong.

Rusija uvedla obvezni šolski pouk

S 1. oktobrom je uveden po vsej Rusiji obvezni šolski pouk, ki bo trajal na deželi štiri, v mestih pa sedem let

Moskva, 18. avgusta. Z zakonom, ki je bil nedavno izdan je s 1. oktobrom 1930. uveden na vsem teritoriju sovjetske Rusije za vso mladino obvezni šolski pouk. Vlada posameznih avtonomnih republik imajo načelo pripraviti vse potrebno za uvedbo splošne šolske obveznosti ter morajo pripraviti primerno število šolskih poslopij. Kjer teh ni, tam morajo zapleniti hiše bogatih kmetov ter jih spremeni v šole. Za učitelje bodo imenovani dijaki na raznih sovjetskih vseučiliščih, ter v posebnih tečajih izobraženi komunistični omalidinci, ki so pokazali talent za pedagogijo.

Da bi se javilo ja učiteljsko službo čim več moči je bilo odrejeno, da bodo sprejemali učiteljev ravnolik živilskih in blagovnih kart, kakor industrijski delavci, ki so danes naiboljši založeni z živili in blagom izmed vseh stanov v Rusiji. Na deželi bo vpeljan štiriletni obvezni šolski pouk, ki bo vselej štiriletni obvezni šolski pouk, ki bo v mestih pa sedem let.

Zaključek kongresa anglikanske cerkve

Kongresa so se udeležile tudi delegacije pravoslavne in starokatoliške cerkve — Ustanovitev mešane komisije za proučevanje teoloških vprašanj

London, 18. avgusta. V petek je bil po petedenških posvetovanjih slovensko zaključen veliki kongres anglikanske cerkve v Lambethu, ki se vrši vsakih 10 let. Kongres se je udeležilo tudi več močnejših zastopstev pravoslavne cerkve pod vodstvom patrijarha Aleksandrije in delegacije starokatoliške cerkve z nadškofom Utrechtu na celu.

Kongres omenja končno svojčas med kardinalom Mercierjem in pokojnim nadškofom Davidsonom vodena oficijelna pogajanja ter obzdržala, da je se z enciklico prejelde udeležuje, da se je v obrazovalnem skupnem delu pripravila spomenico o spornih in skupnih teoloških vprašanjih.

Trgovec z dekleti v samostanu

Vtihotapil se je v samostan kot menih in hotel odvesti tri nune

Rim, 18. avgusta. Iz Baldissera poročajo, kako se je neki trgovec z belimi suknjami vtihotapil v ženski samostan in skoraj odvedel tri nune. Prišel je v samostan v oblike benediktinskega meniga, in sicer v spremstvu deklike, za katere je reklo, da je iz Melfija, kjer so ji bili ob potresu ubiti starši. Opatica je bila pripravljena vzeti deklico v oskrbo in je obenem povabila meniga, naj ostane nekaj dni kot spovednik v samostanu. Kmalu nato mu je opatica dovolila, da odpelje eno izmed nunn in dve novinki v cerkev bližnjega benediktinskega samostana. Ko pa je izvedela od vrtnarja, da je v bližnjem gozdu skrit avtomobil, v katerem leže vrvi in maske, jih je postala zadeva sumljiva in je obvestila policijo. Oddelek karabinjerjev, ki je odšel takoj na mesto, je meniga arretiral, pri čemer se je izkazalo, da je zloglasen zločinec, ki ga policija že dolgo časa isče zaradi trgovine z dekleti.

Tragična smrt Ljubljancana v Splitu

Pri skoku v vodo se je smrtno ponesrečil trgovec Ivan Stacul, sin uglednega ljubljanskega veletrgovca gosp. Antonia Stacula

Ljubljana, 18. avgusta.

V soboto dopoldne se je po Ljubljani bliskoma razširila vest, da se je v Splitu težko ponesrečil znani ljubljanski trgovec g. Ivan Stacul, sin uglednega ljubljanskega veletrgovca g. Antonia Stacula v Selengburgu ulici. Staculovi so v soboto dopoldne prejeli kratko brzojavko, ki se je glasilo:

»Pridite takoj, Ivan težko obolel!« Seveda je brzojavka povzročila splošno presenečenje, kajti g. Stacul mlajši je še v četrtek dopoldne odpotoval v Split. Bil je popolnoma zdrav in zato so Staculovi takoj slutili, da se mu je morala pripetiti kaka nesreča. Telefonirali so takoj v Split v sanatorij »Rojet«, odkoder je prispevala brzojavka, in zvezeli so pretresljivo novico, da se je Ivan pri skoku v vodo smrtno nevarno ponesrečil in si zlomil hrbenico. Iz Splita so tudi poročali, da je njegovo stanje brezupno.

Na veste se je takoj odpeljal v Split dr. Stacul, brat ponesrečenega Ivana, ki je pa zlodi tudi že prišel prepozno v Split, kajti nesrečni Stacul je še isti večer podlegel težki poškodbi. O nesreči, ki je težko prizadela ugledno Staculovo obitelj, smo iz Splita zvedeli naslednje podrobnosti:

Ivan Stacul se je pripeljal v četrtek ponori v Split, se nastanil v nekem tamšnjem hotelu in odšel v petek dopoldne v kopališče Bačvice na kopanje. Ker je prejšnji dan deževalo, je bilo morje motno in skaljenje, tako da se ni videnlo na dno. Stacul je okoli 9. skočil v morje z nizke deske, ne da bi vedel, da je morje tam samo pol metra globoko. Približel je z glavo ob skalno in si zlomil hrbenico. Ker ga le ni bilo iz vode, je skočilo več mladeničev iz bližine v morje in ga potegnili nezavestnega ter vsega okrvavljenega na suho. Obveščena je bila takoj rešilna postaja, nakar so nezavestnega Stacula prepeljali v sanatorij dr. Rojet.

Zdravnik so takoj izvršili operacijo in mu skušali na vse načine rediti življe. Devize: Amsterdam 22.70. — Berlin 13.445 — 13.475 (13.46). — Bruselj 1.8763. — Budimpešta 9.884. — Curih 1094.4 — 1097.4 (1095.9). — Dunaj 7.96.18. — London 27.44. — Newyork 56.13 — 56.33 (56.23). — Pariz 220.59 — 222.59 (221.59). — Praga 167.13. — Trst 294 — 296 (295). INOZEMSKIE BORZE. Curih. Beograd 9.1225. — Pariz 20.22. — London 25.042. — Newyork 514.0775. — Bruselj 71.87. — Milan 26.93. — Madrid 54.5. — Amsterdam 217.125. — Berlin 122.80. — Dunaj 72.65. — Sofija 3.7225. — Praga 15.25. — Varšava 57.70. — Budimpešta 90.19. — Bukarešta 3.06125.

Borzna poročila.

JUBLJANSKA BORZA.

Levo: 10. VIII. 1930
krat, prilog.
Dne 18. 8. 30 ob 15.30
Cena Din 1.-

Dr. Milan Hodža o sinajskem sporazumu

Hvalevreden začetek v Sinaji — Nova regulacija izmenje dobrin med državami

Praha, 18. avgusta. M. V. Košičak se je vršilo veliko zborovanje čeških agrarcev. Dovoril je tudi znani politik dr. Hodža, ki se je v svojem govoru bavil s splošno agrarno krizo na svetu ter se dotaknil tudi pravkar sklenjenega sporazuma med Rumunijo in Jugoslavijo. Med drugim je dejal, da vidrešitev agrarnega problema v osnovi splošnega agrarnega bloka kot protiutež ameriški konkurenči. Začetek, ki je bil storjen v Sinaji, je sicer hvalevreden, vendar pa je po njegovem mnenju doseženi sporazum preveč regionalen in premalo širokopotezen ter ne zajame rešitve problema tako, kakor bi bilo želiti. Vsekakor pa se nadeja, da ne bo ostalo samo pri sporazumu med Rumunijo in Jugoslavijo, marveč da se bo sporazum v kratkem razširil tudi na vse evropske države in po teme na jugoslovenskega zunanjega ministra, tako da se bo novo regulirala izmenjava dobrin med agrarnimi in industrijskimi državami.

Sovjetski vohuni v Besarabiji

Žegnanje v Dravljah

Kako so v Dravljah proslavili svojega patrona — Tipični znaki na řega žegnanja

Ljubljana, 18. avgusta.

Narodni običaji in tradicije so menda ponos narodov, izraz narodne moči in duše. Zato tudi narodne svetinje, katere moramo čuvati. Gotovo tudi naše žegnanja spadajo med lepe narodne običaje ter so deloma zrcalo naše narodne individualnosti. Zdi se pa, da so vsi podobni običaji zapisani pozabljenju — v nekaterih primerih pa so še vendar krčevito vkorjenjeni v življenju, kar nam pritaži tudi žegnanje v Dravljah, ki se je pričelo s 15. in končalo menda s 17. avgustom.

S svojo 20letno mamico sem nastopil Večno pot (sam sem 24leten), ki me je skozi nešteto naravnih lepot in izkušnjav vendar srečno privela na plano. Vseeno se je nehalo, četudi je večna. Napotil sem se seveda v Dravljah. Vse poti so vodile tia, po njih so drli ljudje v prazničnem veselju in sproščenosti — po »odprtuse«, srca, morda so jih tudi nosili — na prodaj, kar tako za »hec« ni menda nikdo šel. Nebo nas ni zadržalo, četudi je bilo godnjavino in kislo, kakor da mu všeč tako božepotno romanje... Ze na koncu Večne poti so se pričeli očitovati žegnanski znaki: pristen slovenski možakar brez pokrivala in srušica z raztrgano, blatno in okrvavljenim srajco, obuknem, krvav in »natreskan« se je maljal po cesti kot pristna narodna nesreča ter brundal dokaj nelepe litanijske prekinjal ves ta — pijani svet, nas barabe, dešoda smo vsi večji lumi kot on, ki še ni bil nikdar pijan. Pricela so se vrstili naša slovenska znamenja ob cesti. V enem sem na žalost videl v nebo gredčo Devico — brez polovice ročice. Potem draveljska nova Šola. Moderno poslopje, vendar povsem ne, seveda in napis pod streljenih napuščem, morda imajo vzgojni pomen. Seveda malo lokalnega patriotizma je tudi vmes: »En zarod poganja prerojen ves nov, Mira vstan! od ljubljanske strani. Ob cesti pa me je predvsem zbedel v oči tale napis, ki mi ne gre iz glave: »Varujmo skrbno se prostost brez modrosti! Morda so naši Šolarji bolj brihtni, da razumejo ta, kako pesniški rek.

Pravo žegnanje — berači! Vzbujali so pristen občutek, da smo na srednjeveškem žegnanju. Odkd so vse zamejajo takip, ko jih drugače ni videti? Revez si od pete do glave — a usmiljenja niso vzbujali svoji reči — primerenga, ki pa videti ni bilo; najbrž ljudje niso imeli drobiža.

Dravlj! Napol kmečke, napol malomemšanske ali predmetne hiš. V bližini cerkve stojijo z vsemi mogičnimi sladkarijami, igračkami, sadjem, galeranji — brez konca. Gineča — Janezi, Micke, mamice in očetje, otroci. Vrvež, Veselje, smeh, zabava: vrtljak, gugalnice, streljanje. V bližini morda tucat gostiln. Micke so se sladkale, Janezi so jimi dokazovali svojo pe-

kočo ljubezen — branjevec pa so tudi igrala srca, kaipada, ko so prodajali srčke, cukrčke in druge spominčike in dobrote, ki jih je bilo celo gore na razpolago. Da, bile so sladkarje — pa tudi sladkosti; mladi svet se je vneto pogugaval, da so kriha frčala v starenšem vtihanju, na vrtljikah pa je vročekrvene tudi budo višo, strastno šo mahedrali, se iztegovali ter hlastali v krogih drug za drugim, da je bilo že res kar grešno in smešno. Ko se ljudi tako dobro razvnamejo in raznežijo, tedaj pač izgledajo najbolj blaženi. Zato je čisto prav, ako jih fotograf ovekoveči. Srečen fotograf! Gotovo ga ima sv. Rok zelo rad.

S Rok pa ne ljubi sam, marveč je tudi on ljubljens. Saj se niso ljudje gnetili le pri vrtljiku, gugalnicah, gostilnah in drugod, tudi cerkev je bila tako polna, da niti v njo nisem mogel pogledati. Upam pa, da mi sv. Rok tega ne bo štel v zlo. A ljudi je bilo povsod toliko, že samih kolesarjev se je prerivala takšna armada, da so bili povsod v napotje, česar pa sami očividno niso mogli razumeti. Nad enim se je obregnil obilen Ljubljanc, češ da bi naj bil nekoliko bolj obziran: obregnat pa je, hitro odbil napad: »Kaj vam nič drugega — ne pade na misel? Se vam ni ponoči nič sanjal?« — Kaj se hoče — če je mnogo ljudi — mora biti gneča, katera pa tudi marsikom prav pride. Opazil sem, da se naša dekleta jaka rada preiravajo. Ljudi je bilo povsod mnogo, samo v aren — v cirkusu — mislim ne preveč klijuh vabljivemu »rasprodoru«, ki je pred vhomom uspešno učinkoval, če ne z drugim, pa s svojo jugoslovansčino. Programa ne bom navajal — če si pa hočete predstaviti ogledati, samo to z lepkim: »Priredite u Vsaka Vihra dne Nova predstava.«

Cirkus seveda nima strehe, četudi se vrše predstave »u Vsaka Vihra«, samo nekaj kvadratnih metrov travnika je ograjen, ki dva metra široko platio — tako, da se zamore pobirati vstopnina, vhod se zgrinja z zagrinjalom, ki je ženski spodnji rob sumljivo podobno. Gledalec je bilo zunaj cirkusa menda mnogo več kot znotraj, to je tam zunaj, kjer imajo akrobati. Avgusti, krovni in drugi cirkuski tihi svoje »toaletne prostore«, in kjer je tudi par žlostnih kljuset premišljevalo svojo brido — slavno usodo.

Sicer pa človek ni smel gledati preveč okoli sebe, ker bi ga sicer ta žegnanski vrvež ali »cirkus« preveč zmedel. Tega prenričanja so bili najbrž mnogi, ki so odložili svoje kosti po neštetičnih »restavracijah« (kdo ve, kakšna razlika je med gostilno in restavracijo?) in oni, ki so se spustili proti domu.

Med zadnjimi sem bil tudi jaz z »mamicom.«

Istočasno udarjal na ubo umerjen item godbe, oddelek so se pripravljali za popoldanski nastop. Tu smrt, tam delo, pač ponemljinj kontrast.

Ob pol 11. je krenil sprevod na obhod skozi Toplice in nazaj. Povsod je bil obširan s ejetjem in navdušenje se ves čas ni poleglo. Po poti skozi »Serbenviertele« v kraju, kjer so pred nedavnim časom obiskovali pripradnike napredne ideje z gibanimi jaci in obkladili s psvokami. so odmevali viharni vzklik Sokolstvu in sokolski zmagi.

Opoldne so gostje kosišli v telovadnicelj. Veselih lici so naši najmlajši Sokolčki čakali ure, ki jih je klicala k nastopu. Že dolgo pred napovedanim časom so se zagnite vrste gostov, ki so prihitali tudi se s popoldanskimi vlaki iz Brežice in drugod ter s gnetitvijo na to priliko kar premajhnem telovadniču. Med drugimi je prisel tudi br. Kamar iz Celja, ki je filmal ves nastop. Ko je starosta br. Poljšak s primernim nagovorom izročil letno telovadnično svojemu namenu, je povzel viharno pozdravljen besedo okrajin načelnik dr. Podboj, ki je čestital društvo in ga pozval k nadaljnemu vztrajnemu delu. Vzliknili je kraljevskemu domu, godba pa je zaigrala državno himno. V imenu celjske župne je izročil čestitke prof. Mastnak, načer je govoril br. Krevelj iz Litije, ki je tako v imenu ljubljanske župe kakor v imenu Hrvaškega Sokola čestital k pomembnemu jubileju. Za njim se je spomnil preteklih časov prosvetar zagorskega Sokola br. Modic. Po govoru brata Košmrlja je sledila telovadba. Proste vaje in vaje na krogih so izviale viharno navdušenje. Posebno se je odlikovala vrsta iz Trbovlja na oredju ter članstvo Hrvaškega Sokola. Po zadnjem točki »Naprej, ki so jo dovršeno izvajali člani zagorskega Sokola, se je razvila narodna zabava, ki je ob-neumornem sviranju rudniške godbe trajala pozno v noč.

Kamnik, 17. avgusta.

Kamnik je eno najlepših slovenskih mest, a še bolj bi ga poohvalili, če bi tudi svojemu Sokolu dajali več poleta in več simpatij. Ker kamniški Sokol mora postati glavni stebri kamniškega okrožja in mora čimpreje še vsaj najbližji teren posjeti z novimi sokolskimi gnezdi. In če to nikar ne gre po dosedanjem praksi, naj se pošteče boljših potov. Saj, če je kraj vsem državljanom odpril vrata v državno sokolsko organizacijo, morajo nujno tudi sedajni društveniki vse ukreniti, da se mnogo starega pozabi in da takoj kamniški Sokol postane to, kar zlasti mi v okrožju že dolgo želim. Vse kaže, da je bil javni nastop 15. t. m. prvi mejni nove dobe. Kamnik je namreč postavil na telovadnič 9. članov, 6 članic, 10 moškega in 12 ženskega naraščaja, 8 ženske in 16 moške dece, torej skupno 61 telovadecih. Za ta telovadni kader, ki je za Kamnik še vedno vsaj tri-

krat prešibek, pa že zdaj primanjkuje vzditev, kajti oddelka naraščaja so izvezali še v zadnjem mesecu z vodniki, ki se mude v Kamniku na počitnicah. Zato je jedro vsega sokolskega problema v Kamniku močen, strokovno sposoben in sokolski zbor vladiteljev. K njemu bodo prisliti telovadci in potom teh zadovoljnih telovadcev novi telovadci in z njimi tudi rešitev vseh majhnih in glavnega problema: posokoliti ves Kamnik!

Sprevoda izpred kolodvora na telovadnič k smodništvu se je udeležilo 147 oseb, med temi 41 članov v kroužu. Sprevoda je bil na mnogih mestih prisrčno pozdravljen z veklikim in cvetjem, le zavoste je ves Kamnik pozabil izvesiti. Telovadni nastop je posrečeno izpadel, a najlepši utis so ostavile Slanske vaje (39); tudi članice (18) so zlasti nekatera mesta, beografskih vaj naravnost elegantly odvezbale. Pohvalili bi tudi moški naraščaj (12) in ženski naraščaj (9) ce ne bi bili tako pičla. Poleg teh je vežbal kamniški moški naraščaj (10) lanske ženske zupne vaje in žen. naraščaj (12) posebne kamniške. Oba oddelka sta se dobro odrezala. Deča je nastopila skupno (78!) z okrožnimi vajami. Pri njej je potreben ali širši razstrop ali deljeno

vežbanje. Orodna telovadba je bila kaj obilna. Vrsta moške dečce je prešakovala konja, ženska deča se je igrala z žogico, moški naraščaj je vežbal v preskokih pred konja in na bradliji; člani pa na bradliji in na drogu. Zlasti vaje na drogu so bile spremljene s salvami ploska. Nato je br. dr. Karba nagovoril zbrano sokolstvo v publico ter prečital kraljevo poštnico. govor brata Gangla in besede ministarskega predsed. g. Živkoviča.

Po telovadbi se je razvila ob zvoki prijavljene godbe Sokola Čiščenja za bava. Pri telovadbi so sodelovala društva s temelj Številom: Ljubljana I 1, Ljubljana III 2, St. Vid 4, Šiška 8, Moravče 13, Ježica 13, Mengš 17, Radomlje 28, Domžale 34, Kamnik 61, skupno 181 oseb

Pri vseh nastopih smo opazili, kako se jih udeležujejo skoro samo telovadci. A kje je dan del našega članstva, ki je bolje situiran, kot mladi telovadci in ki nič manj kot oni poklicani, svoje sokolske znake nesti tudi še par km naprej od domačega društva in svoje nedeljske urice preživeti v sokolski družbi, mesto povsod drugje. Tudi ta problem bo treba dobro načeti. Zdravo!

Pestra kronika iz raznih krajev

Strašna železniška nesreča pri Hercegnovem Roditelja pustila svojo deco šest dni brez hrane — Oče s sekiro nad hčerkko — Razni drugi dogodki

Huda avtobusna nesreča se je v petek primlerila blizu Kalinoviča, ki je 50 km oddaljen od Sarajeva. Avtobus, ki na tej progi vzdržuje redni promet, je vozil proti Kalinoviču, odkoder mu je drevl načas proti težak vojaški tovorni avto. Dočim pa je vojaški Šofer na preozki cesti takoj ustavil, je avtobus skušal zdrveti mimo njega. V poslednjem trenutku, ko je bilo očitno, da je karambol neizbežen, sta Šofer in lastnik avtobusa hitro izskočila in prepustila potnikom v avtobusu usodi. Avtobus je slepo zdrvel preko 12 metrov globokega nasipa in se stril. Dva potnika, Vinko Kočanin, uradnik železarne v Zenici, in kmet Sladoje Mota iz okolice Kalinoviča sta bila hujše ranjena, zlasti prvi. Vojaški tovorni avto je oba ranjenca prepeljal v bolnico v Kalinovič, kjer so jima nudili prvo pomoč.

Subotički policiji je bilo v soboto javljeno, da so našli v hiši kovača Josipa Bognarja tri popolnoma izstradane otroke, ki so komaj še mogli govoriti. Izvršena preiskava je ugotovila, da je Bognar, ki živi v Suboticu v skupnem gospodinjstvu z neko Kato Reiterjevo, zapustil obenem z Reiterjevo stanovanje 9. t. m. ter odpotoval v Osijek. Otroci, v starosti od 1 do 8 let, so ostali brez vsake hrane 6 dni. Brezrečna roditelja sta se na policiji izgovarjala s tem, da sta obiskala neko bolno sorodnico in da nista nameravala toliko časa izostati.

Pred nekaj dnevi zvečer se je zgodila blizu Hercegnovega na ozkotrični železnični strašna nesreča. Kmalu po 9. uri je oddaljala od Hercegnovega lokomotiva 1029 z blazno brzino. Vodil je lokomotivo strojev, vodil je kurač Dražić. Nenadoma pa je lokomotiva sredi poti eksplodirala z močno detonacijo ter se zvrnila preko globljega jarka na ostro skakovje proti morju. Strojevodjo Sajo so nekaj minut po nesreči izvlečili iz polomljene lokomotive vsega razmernjanega in seveda mrtvega. Dražić so nevarno ranjena, nega in nezavestnega prenesli v bližino mornariško bolnico. Dražić se je sem in tja toliko osvestil, da je povedal, kako blazno je strojevodja Sajo gnal lokomotivo. Neke dni po nesreči je tudi Dražić podlegel ranam. Po izpovedi Dražića kakor raznih drugih oseb, ki so videle blazno dvečo lokomotivo, je nesrečo zakrivil strojevodja Sajo, ki je sploh red hitro vozil.

V Suboticu je dvignila te dni mnogo prahu preiskava v tamkajšnji dnevni upravi. Preiskavo je vodil poddirektor dunavski finančne direkcije iz Novega Sada Stos.

Ameriški Slovenci se vračajo

Ljubljana, 18. avgusta.

V soboto zvečer je odpotoval z březovcem preko Jesenice okoli 80 slovenskih ameriških izletnikov. Načeljevo, skupino (60 izletnikov) je vodil tajnični izletnički urad SNPJ g. Jakob Zupančič. Pred odhodom březovci so se zbrali na kolovalni sorodniki, znanci in prijatelji naših Amerikancev. Med njimi smo opazili tudi ravnatelja banskega izseljeniškega urada nadzornika g. Finka.

Tajnik g. Zupančič je izjavil našemu uredniku, da imajo izletniki najlepše vtise o Jugoslaviji. Zelo jih je zadovoljila vodnica v imenu celjske župe kakor v imenu Hrvaškega Sokola čestital k pomembnemu jubileju. Za njim se je spomnil preteklih časov prosvetar zagorskega Sokola br. Modic. Po govoru brata Košmrlja je sledila telovadba. Proste vaje in vaje na krogih so izviale viharno navdušenje. Posebno se je odlikovala vrsta iz Trbovlja na oredju ter članstvo Hrvaškega Sokola. Po zadnjem točki »Naprej, ki so jo dovršeno izvajali člani zagorskega Sokola, se je razvila narodna zabava, ki je ob-neumornem sviranju rudniške godbe trajala pozno v noč.

SNPJ bo odslej vsako leto redno prirejal izlete v večjih skupinah v Jugoslavijo. Skupinski izleti so radi tega pripravljeni, ker se nudijo izletnikom velike ugodnosti in se jim posveča tudi velika pažnja. Tako so vsi dosedjanji izletniki prišli na svoj račun razen mladine, rojenje v Ameriki, ki ne razume več materinega jezika.

Glede te, angleško govoreče mladine, se je pripravljalo tukajšnjemu izletnikemu uradu za Amerikanec, naj bi se prihodnji izredile zanje zabave, morda sportna značaja, da bi se jih na ta način začinteresalo za naše kraje in ljudi. Ker nimajo boljših potov. Saj, če je kraj vsem državljanom odpril vrata v državno sokolsko organizacijo, morajo nujno tudi sedajni društveniki vse ukreniti, da se mnogo starega pozabi in da takoj kamniški Sokol postane to, kar zlasti mi v okrožju že dolgo želim. Vse kaže, da je bil javni nastop 15. t. m. prvi mejni nove dobe. Kamnik je namreč postavil na telovadnič 9. članov, 6 članic, 10 moškega in 12 ženskega naraščaja, 8 ženske in 16 moške dece, torej skupno 61 telovadecih. Za ta telovadni kader, ki je za Kamnik še vedno vsaj tri-

lani sestavili v raznih večjih ameriških mestih izletne urade, ki bi skrbeli za čim udobnejše bivanje izletnikov.

Predsednik o tem, da je Jugoslavija neurejena in da vlaada v njej kaos, so se Američani temeljito odresli. Nekateri, ki so po ustanovitvi Jugoslavije se bili v starem kraju, se niso mogli načuditi izboljšanim razmeram pred 6. januarjem in po njem. Izletniki — samo od SNPJ se jih je letos mudilo v starem kraju več sto — so se vračali preko morja s trdnim zavestjo, da napočijo tudi Jugoslavijo v kratkem boljši časi.

Skupina pod vodstvom g. Zupančiča je odpotovala preko Bazila in Pariza v Chercour, kjer se vkrca na znani prekooceanski parnik družbe Cunard Line »Mauretanica«. Parnik odpluje iz pristanišča 23. t. m.

Izletnikom želimo srečno vožnjo in jim kličemo: Na svidenje!

Samomor in nesreča

Ljubljana, 18. avgusta.

V petek se je v Železničnih na grobu svoje matere ustrelil 25letni Stojimovčinec. Naša so ga mitvega s prestreljeno glavo. Vzrok sam

Dnevne vesti

Ban dravske banovine g. inž. Dušan Serneec je službeno odsončen, zato odpadejo jutri sprejem pri njem.

Odlikanje. Z redom Sv. Save V. stopnje je odlikovan vpokojeni vodja tehničnih naprav tobačne tovarne v Sarajevu Ivan Jenko.

Iz državne službe. Za tajnika v po-jedelskem ministru je imenovan višji veterinarski pristav centralnega veterinarsko-bakteriološkega zavoda v Beogradu dr. Leopold Hribar.

Posebna številka poljske revije po-svečene Jugoslaviji. Velika umetniško ilustrirana poljska revija »Svijet« je posve-tila zadnjo številko naši državi. Na na-slovnini strani je sliko kralja Aleksandra. V uvodnem članku pozdravlja naš posla-nik v Varšavi Branko Lazarević idejo re-vije posvetiti celo številko Jugoslaviji in pravi, da bo to za spoznavanje in zbljajanje obeh narodov velikega pomena. Uvodu sledi članek »Kralj Aleksander pri delu in v svoji rodbini. Sledi članek »Kako je nastala Jugoslavija«, »V prestolici Jugoslavije«, »Središče Hrvatske«, »Jugoslo-venski turizem«, »Jugoslovensko Primorje«, »Gledališko življenje v Jugoslaviji«, »Gospodarski položaj Jugoslavije«, »Zna-nja trgovina Jugoslavije« itd.

Delokrog naših konzulatov v Avstriji. Ministrstvo trgovine in industrije je prejelo od našega poslanstva na Dunaju poročilo o teritorialni pristnosti naših poslanstev v Avstriji. Teritorialno pod-ročje našega konzulata v Gradcu je Šta-jerska, konzulata v Celovcu Koroska, Sol-nograd, Tirolska in Predarlska, konzularni delokrog poslanstva se pa razprostira na Dolnjo in Gornjo Avstrijo ter na Gra-diščansko.

Dražba sadja. Okrajni cestni odbor v Mariboru razglasja, da bo v nedeljo 24. t. m. prodaja sadja na Podravski cesti. Prodaja se bo vršila od kilometra do kilo-metra, to je, vsak kilometr se bo sadje pospešev, draževal. Dražba bo po naslednjem redu: Ob 8. zjutraj v gostilni župa-na Martina Hernaha v Sehinci ob Dravi za km 14 do km 19; ob 11. v gostilni Ur-bas (Feldbacher) v Slemenu za km 10 do km 14; ob 3. popoldne v gostilni Bruder-mann v Bresterunci za km 4 do km 9.

Tečaji za puščarske mojstre. Vojno ministrstvo je sklenilo otvoriti četrti, 6 mesečni puščarski tečaj v artillerijsko-tehničnem zavodu v Kragujevcu. Sprejetih bo 30 kandidatov za puščarske mojstre. Kandidati ne smejo biti nad 30 let stari in v poštev prihajajo samo ključavniki srebi-ri in puščari. Prošnje je vložiti do 15. okto-bra.

Jugoslovenska lutkarska zveza. Včeraj se je vršilo na Taboru v Ljubljani zborovanje pionirjev in prijateljev lutkovne umetnosti, ki je bilo prvo te vrste v naši državi, kāti zastopane so bile skoro vse organizacije, ki goje to umetnost. Po ob-sirem poročilu predsednika pripravljal-nega odbora Joso Zidariča so bila preči-tana pravila jugoslovenske lutkarske zveze, ki bo izdajala svoje glasilo »Jugoslo-venski lutkar« ter bo vstopila v mednarodno strokovno organizacijo »Umima« v Pra-gi. Izvoljena je bila prva uprava, v kateri so: predsednik g. Mladen Širok (Zagreb), podpredsednik gg. Zidarič, Ribičič in Ko-vačič, tajnik Boris Orel, zapisnikar Trtnik, blagajnica Vencajzova, scenograf Skružny, tehnični vodja Počivnik, literarni vodja Miran Jarc, statističar Kunčič, predsednica propagandnega odselka ga. Kroftova, glasbeni referent Slavko Osterc; odborniki gg.: dr. Burian, J. Špicar, Eisenstädter (Za-greb), Janko Prošč, Matija Šubelj, dr. Pa-vel Karlin, Erna Schottova in Mica Groš-leva. Osnovatelji lutkarstva med Jugoslo-veni g. Milan Klemenčič je bil izvoljen za častnega predsednika Zvezne. Po zborovanju je bila otvorena na Taboru zelo za-nimiva in poučna lutkarska razstava, ki je odprta še danes do 18. Želimo lutkarski Zvezi obilo uspeha!

Kdo je novinarski patron? Kolega-nam piše: Cital sem v sobotnem »Narodu« kramljanje o sv. Roku, zidarskem patronu. Pisc navaja v oklepah, da na žalost ne ve, kdo je novinarski patron. Oh, saj to ve še majokateri drugi novinar, stvar je pa tak: patron novinarjev je sv. Pavel. Zakaj? Zato, ker je on pisal prve »listne«. Seveda, če bi gospodje novinari bili malo bolj brumne dušice in bi ob nedeljah redno zahajali k frančiškanom, bi si bili o tem že davno na jasnom in bi vsekakor bili tudi že davno ugnili sestaviti poseben odbor za ugotovitev Pavlovega novinarskega udejstvovanja in za oficijelno priznanje njegovega patronata.

Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo manj oblačno, večinoma lepo vreme. Včeraj je bilo po vseh krajin naše države večinoma lepo. Najvišja temperatuра je znašala v Splitu 25, v Beogradu 24.5, v Skopju 23, v Ljubljani 22.6, v Zagrebu in Sarajevu 22, v Mariboru 21.8 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765.8, temperatura je znašala 9.6.

Štiriletini otrok zgorel. V vasi Striži-vina v Hercegovini se je te dni pripetila strašna nesreča. Štiriletna Mara Maras in njen 9letni brat Stipo sta se igrali v skedenju. Hipoma je bil skedenj v plamenih. Stipo je prestrašen zbežal iz gorečega skedenja, dočim se njegova sestra ni mogla več rešiti. Skedenj je pogorel do tal. Na po-gorišču so našli do kosti obžgano truplo nesrečne dekle.

Sledovi dnevnega zločina? Iz Novega Sada poročajo, da so v petek popoldne de-lavci pri kopanju temeljev za novo hišo na vogalu Sava - Vukovićeve ceste na-teleli v zemlji na dve človeški okostji. O tem je bila obveščena policija. Obe okosti sta ležali v krstah. Na kraju, kjer so ju našli, je stala poprej starja hiša, katero so pa podrlj. Okraj je sicer eden najstarejših v Novem Sadu, vendar oblastim ni znano, da bi bilo tam kdaj pokopalisce. Okostja bodo pregledali izvedenci, da ugotove,

koliko so stara. V Novem Sadu so razšir-jene govorice, da je bila na tem kraju ne-koc gostilna in nočni lokal in da sta bila oba oba nesrečnež, katerih okostja so našli, najbrž umorjena.

Samomor računskega nadsvetnika v Sarajevu. V Sarajevu se je v soboto v svojem stanovanju obesil Dušan Momčilo-vić, računski nadsvetnik pri direkciji državnih rudarskih podjetij. Vzrok samomora ni znan. Pokončni je bil znani kot marljiv in vester uradnik, ki je tudi vzorno skrbel za svojo rodinbo, ženo in petletno hčerkico.

Težka avtomobilska nesreča. Na državni cesti blizu vasi Gatar pri Šibeniku se je te dni pripetila težka avtomobilska nesreča. Tovorni avtomobil trgovca Fran-ja Grubišića iz Šibenika je povozil posestnika Luko Grubišića iz vasi Bilić, starega 26 let. Posestnik je gnjal domov telico. Telica se je avtomobila ustrashila in zdrijevala po cesti. Grubišić je hotel ustaviti, ne-sreča je pa hotela, da je prišel pod avto, katerega Šofer Krsto Juras ni mogel več ustaviti. Mož je obležal na cesti mrtvev.

Grd zločin. V vasi Olovo pri Bugojni so te dni fantje brez vsakega povoda napadli posestnikovega sina Rada Čolića iz vasi Osmanja ter ga pobili s palicami in kamenjem. To pa divjakom še ni bilo do-voli. Se mrtveno niso prizanesli in se ga še naprej pretepal. Po zločinu so odšli v hišo občinskega stražnika Marka Brkanovića, kjer so priredili pojedino in se za-bavali vso noč. Drugo jutro so orožniki diviaške napadale pokoljili in zaprli. Pre-iskava je ugotovila, da gre za preminšten in organiziran zločin. Nesrečnega Čolića, ki je bil zelo priden in podjeten fant ter je organiziral več gospodarskih zadruž, so pokopali ob veliki udeležbi prebivalstva.

SAMO ŠE DANES IN JUTRI
nepreklicno zadnjikrat velika nemška filmska opereta

DVOJE SRC V TRIČETRTINSKEM TAKTU
Hitite, da ne zamudite!

ELITNI KINO MATICA
Telefon 2124

Iz Ljubljane

Lj. Giani sedmih angleških pevskih zborov potujejo te dni po Jugoslaviji. Po cevi Evropi vlaža za našo domovino veliko zanimanje. Naše naravne lepote in naše morje, pa tudi naše običaje in naša na-rodna glasbo občudujejo pripadniki naj-večjih narodov. To zanimanje je združilo londonske pevce v en zbor, ki koncertira te dni v Jugoslaviji in sicer so bili 15. avgusta v Dubrovniku, 17. avgusta v Splitu, 19. avgusta v Zagrebu, v sredo 20. avgusta bodo v Ljubljani, naslednji dan na Bledu in 23. avgusta zvečer v Beogradu, nakar se vrnejo preko Ljubljane zoper v London. Ta pevska grupa nam bo podala na svojem ljubljanskem koncertu v sredo v širokih obrisih slike glasbe Angležev. Program je izredno pester, zbor šteje okrog 40 pevcev, nastopata pa tudi dva solista in sicer sopranistka Ida Kuper, ki zelo pogosto nastopa na največjih londonskih koncertih in pa baritonist Friderik Voothon, član kr. opere v Londonu. Vabimo na obisk koncerta, ki se vrši v sredo dan 20. t. m. zvečer v Filharmonični dvorani ob 21. uri. Vstopnice v Matični knjižarni.

Ij Kanalizacijska dela. Zdaj se nadaljuje kanaliziranje na spodnjem delu Zaloške ceste. V tleh je gramoz, sem ter tja pa tudi živa skala in je kopanje globokega jarka zamudnejše. Kanal v Prešernovi ulici na Selu je domala gotov, oni na ce-stišču ob Zeleni jami se pa še gradi. Tod je svet suh ter ne nagaja delavcem talna voda kakor na Glincu in v Rožni dolini.

Ij Preuredna Gorupova ulica. Cestice v tej ulici je tako široko, daši ni v njej posebno živahnega vozovnega promet-a, pač pa je osebni promet velik, in sicer zaradi obrtne šole, tehnik in rudarskega instituta. Zato se cestice zoži, hodnik pa razširita. Zadnje dne preteklega tedna so delavci razdrili oba, iz porfirnih plošč na-rejena hodnik, preložili ponikovalnice ter pripravili teren obeh hodnikov, da ju bo-do asfaltirali.

Ij Obnovni hiši. Dasi je zadnji teden že zelo oviral zidarska dela, vendar ni docela prenehal renoviranje poslopja. Ob enonadstropni Sarobroni hiši na vogalu Zaloške ceste in Jegličeve (prej Ahacjeve) ulice postavlja zidarski oder, da se stene prebelijo in dobri hiši lepo zunanjem. Dvonadstropna hiša (št. 10) na Krekovem trgu, lastnina Slovenske banke, bo imela že čez nekaj dni okusno prebeljeno zunanjost. V ta namen so ob ob-sežnem poslopju postavljeni zidarski odri. In tovarna »Saturnus« na Selu tudi obnavlja svoje objekte. Vsa ta poslopja so na jasno prometnih krajih in zato je njih obnova tem bolj potrebna.

Ij Veterani ameriške armade iz sve-tonne vojne se morejo pod gotovimi po-gojji pri veteranskem uradu Zedinjenih držav v Washingtonu ugodno zavarovati za življene ali delanezmožnost do zneska 10.000 dolarjev. — Podrobnosti so raz-videvne iz opozorila, ki je javno nabiito na magistratu.

Mestno kopališče v Mednem zaprto. Zaradi slabega vremena so mestno kopališče v Mednem včeraj zaprto. Škoda, da ga niso zaprli že prej, morda bi se olo-vre tudi prej zboljšalo. Dokler je bilo odprtlo, je bilo, zdaj pa zoper sij solnce.

Ij Bukova dryva (m³ DIN 150.) in tr-boveljski premog pri tt. »Kurivo«, Dunaj-ska 33, tel. 3434.

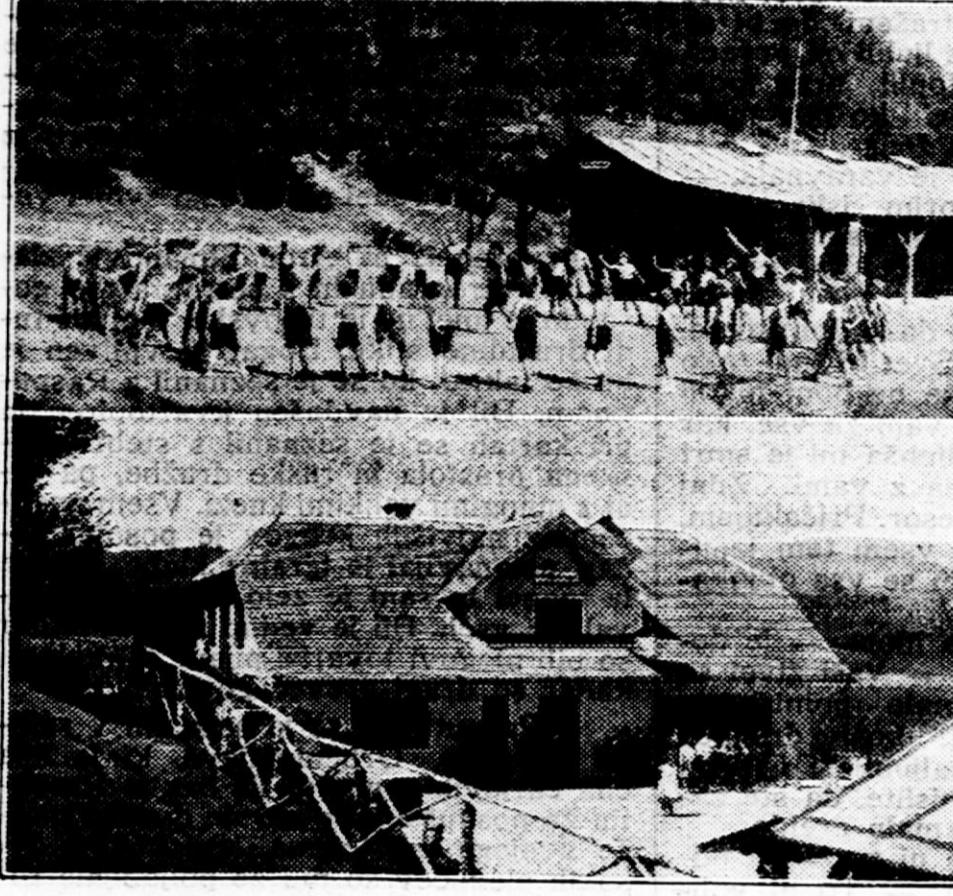
Qr. Josip Vrtovec, upravnik Zdravstvenega doma v Mariboru, odbornik in zdravnik Društva za zdravstveno zaščito mladine:

Počitniška kolonija kraljice Marije na Pohorju

Maribor, 10. avgusta.

Društvo za zdravstveno zaščito otrok in mladine v Mariboru ima glavni namen omogočiti slabotni deci zdravstveno okre-pitev tekom poletnih mesecov v klimatsko-ugodnem kraju ter lo v tem času prizeti koristi higijenskih navad. V to svrhu je kupilo obširno posestvo na jugovzhodni strani Pohorja v višini ca 800 m. Na pose-

razmer ter eventualnih drugih kontaktov z naležljivimi boleznjimi. Le v primeru ne-porečnosti se otroku dovoli vstop v koloni-jo. Zdravniška preiskava ima še tudi na-men doloci mejo naporov, katerih so sprejeti otroci zmožni, tako, da se pri izvršenju dnevnega reda ne postopa šablonsko ter se otroci, za katere se zdi, da bi ne bilo ugodno izpostaviti jih težkim naporom (iz-

Zgoraj: Skupina deč-kov pri jutranji telo-vadbi.

Spodaj: Počitniški dom, matično poslopje cele kolonije. V njem je spodaj kuhinja, v nadstropju so spalnice za dekleta.

stu je postavilo več objektov, ki tvorijo že danes pravo kolonijo — za enkrat pa se samo ferijalno kolonijo. Kapaciteta kolonije je 100 postelj ter za to število otrok potrebno število drugih naprav: kuhinja, shramba, igrišče, prhe, gospodarstvo s hle-vi etc. Dasiravno postavlja kolonija še prvo leto, ake ne stejemo poslovanja v letu 1929., ki je bilo preskrbljeno le za malo število otrok v še prav primativnih otoči-nah.

V kolonijo se sprejemajo otroci, ki so iz zdravstvenih razlogov potrebiti bivanje v klimatsko-ugodnih razmerah in za katere je potrebno, da se v svrhu okrepitve svojih telesnih moći privadijo rednega in iz higijenskih vidisov pravilnega načina življenga.

Ob prihodu na kolonijo dobe otroci pri-meren obed, nakar se jim določi postelja, kamor se morajo takoj vleči in 2 ure poči-vati. Tekom prve dne se otroci seznanijo s kolonijskimi napravami pod nadzorstvom, a še brez točnega dnevnega reda. Že takoj naslednji dan pa se uveljavlja striktno za poslovanje kolonije predpisani dnevnji red, h

Slavnostni gostje povodom otvoritve 3. avgusta: V sredini zastopnik Nj. Vel. kraljice general Stanislavije, na desni od njega predsednica Društva za zdravstveno zaščito mladine gospa Maistrova, na levu gospodarica ga. Balonova in podban dr. Pirkmajer.

Pri sprejemu odločujev predvsem zdrav-stveni razlogi. Otroka pregleda društveni zdravnik ter izjavlja svoje priporočilno ali odklonilno mnenje. Ko se ugotovi še nadalj-ni okoliščine, socialne, stanovanjske in morebitne druge prilike, se prijavljence sprejme ali odkloni. Kdor je sprejet, dobi navodila za priprave in odhod.

Neposredno pred odhodom se morajo otroci podvreči še ponovnemu zdravniškemu pregledu. Pri tem se skuša ugotoviti, da li otrok načini temeljni, meri se mu temperatura, pregleda glede mrčesa itd. Upoštevajo se tudi anamnestični podatki glede zdravstvenih kateremu se otroci ljubeznivo, a vendar brez pogojno navajajo. Dan po prihodu v kolonijo se otroci tehtajo, kar se ponavljaj v tedenskih razmakih. Pri tej prilikli se otroci opozarjajo na važnost tehtanja pri kontroli človekovega zdravstvenega stanja. Omeniti velja, da ni poslovanje kolonije ure-jeno v tem pravcu, da bi bil glavni namen doseg čim večji dvig na teži udeležencev, kar bi zahtevalo, da so otroci čim bolj mo-goče na miru, da preleže večji del dneva ter da uživajo koncentrirano hrano in pre-komerni množini. Namen kolonije je, da dvigne slabotnim otrokom potom bivanja na prostem, potom izpostavljanja njihovih teles solncu, svežem zraku in vodi, apetit, da jim posveži cirkulacijo ter s tem pojači telesne organe, posebno pa kožo, odpornej-še. Pri vsem je naman še ta, da se otroci poslužujejo vseh teh naravnih zdravilnih virov z veseljem ter se najteje privadijo. Kljub temu, da bivajo posamezne skupine, ki preteči do enega meseca na koloniji (čim bodo razmere dopuščale, se uvede daljša doba), pridobijo otroci pod vplivom fizikalnih in dekoma fiziokemičnih draž-lijajev, katerim so v koloniji izpostavljeni, drav izdatno na svoji teži. Znano je pa,

da ti držajajo vplivajo še tudi potem, ko jih otroci niso že več izpostavljeni. Pri vrtnitvi na svoje domove bodo nedvomno pogrešali to svobodno življeno v planinski naravi, marsikaj svojih navad in koloniji bodo opustili, toda marsikaj bodo brez dvoma ohranili in to še posebno, ako so njih starši uvideli in jih v tem podpirajo. Poleg navedenega je eden nadaljnih važ-nih namenov kolonije, pružiti otroka reda in samostojnosti. Otrok naj se tekmo-bivanja v koloniji uveri, da je zdravju ko-ristno, da gre stalno ob določeni ur spati, k obedom, da stalno v

Avgustus Muir:

74

Krog zločinov

Roman

Nikoli se ne poročim z vami!

Profesor Caspian je že čakal Molly v jedilnici. Obed je bil pripravljen na mizi pri oknu in profesor ji je nališ kozarec vina.

— Pijva za uspeh najinega potovanja v Egipt, — je dejal in dvignil kozarec.

Sklonil se je nad mizo in ji opisoval kraje, katere posjetita, ko je vstopil sluga in mu zašepetal nekaj na uho. Profesorju se je zmračil obraz.

— Reporterji večernikov? Saj sem vam dejal, da hočem imeti mir.

— Hotel sem jih prepričati o tem, gospod, — je odgovoril Maddox, — pa so izjavili, da ne gredo iz hiše, dokler se jim ne pokaže. Prišla sta še dva, ko ...

— Dobro, — je dejal Caspian. — Če ni drugače, pa naj bo. Žrtvujem jim točno pet minut. Kdo so? Zunaj v veži?

— Poklonil se je. — Mi oprostite?

Gledala je za njim, ko je odhajal k novinarjem. Sele ko je zaslišala njihova vprašanja in profesorjeve odgovore se je zavedla, da je živila v neposredni bližini ephalnih dogodkov — dogodkov, odsivih in od reakcij neznanih drobcev v epruvetah; ki utegnejo tako ali drugače vplivati na milijone ljudi.

— To je vse, kar vam morem povediti, gospoda. — Besede profesorja Caspiana so zvenele odločno. — Privatna družba bo imela patent mojega izuma za ves svet, dokler ga ne prevzame vlada. S sindikatom sem se pogodil tako, da ima vlada prednost prve ponudbe. Se priporočam, gospoda.

Profesor Caspian se je vrnil in zaklenil vrata za seboj.

— Tako, to je opravljeno, — je priponil smeje, — in upam, da me novinari ne bodo več nadlegovali. Povedal sem jimi vse, kar lahko pride v javnost. — Sklonil se je in ji dolil vina. — Rad bi vedel, kaj bi se zgodilo, če bi jim bil povedal, še nekaj, česar v oficijelnih krogih doslej ničke ne ve.

Ozrl se je čez ramo, da se prepriča, ali so vrata zaprta, potem se je pa na sklonil nazaj in zagledal v Molly.

— Še nekaj vam hočem zaupati, Molly. Ali bi vas zanimalo vedeti, da so mi predlagali plemstvo in da sem v seznamu onih, ki postanejo v kratkem plemiči.

Molly je sramežljivo čestitala svoemu gospodarju. Vino je zdramilo v nji prijeten občutek blažnosti, a posrežljivost, s katero jo je obispal Caspian, ji je bila v dokaz, da je našla v profesorju iskrenega prijatelja. V profesorjevo hišo je prišla kot preganjanu bitje, potrebitno zavetišča. Večkrat je bridko obžalovala ta korak. Ždaj se je pa vse izpremenilo. Profesorju je bila neizmerno hvaležna. V njem je videla zaščitnico, ki ji je bil obenem prijatelj.

Stopil je k nji in se naslonil na njen stol.

— Molly, — je dejal nežno, — davi v avtomobilu ste dejali, da sem pomagal rešiti vam življenje.

— Vedno bom vam hvaležna — vedno, — je dejala tiho.

— Če bi bilo treba za rešitev vašega položaja moje lastno življenje, bi rad doprinasel to žrtev.

Njegov obraz je bil tik njenega. Prestrašeno se je ozrla nanj. Oči so se mu

iskrile, dihal je hitro. Zdrznila se je in mraz jo je sprepletel.

Molly. — Slišala je njegov glas tik nad svojim ušesom. — In obljubim vam, da vam življenje niti za hip ne bo zagrenjeno. Bali ste se policije — toda ena sama moja beseda poravnava vse to. Kar se tiče moje bodočnosti — moje znanstveno leto je končano. To, kar mi je še ostalo življenja, ponujam vam, Molly. Draga moja, bodite mi žena.

Objel jo je čez pas in jo potegnil počasi k sebi.

Molly je prestrašeno kriknila in plakila pokonci. Srce ji je močno utripalo. Hotela je spregovoriti, pa ni našla primernih besed. Zato je molče obstala pred njim.

Položil ji je roko rahlo na ramo.

— Ubogo dete, govoril je zelo ostro, preveč ste prestrašeni, da bi se zavedali, kako sem vas ljubil od prvega trenutka, ko ste prestopili prag moje hiše. Toda nekoga dne, ko postanete lady Caspianova, moja žena ...

— Ne! — Molly se je vzrvanalna. — Ali hočete, da odgovorim iskreno na vašo ponudbo, gospod profesor?

— Seveda, draga moja. Kaj mi pa hočete povedati?

— Samo tole: Vem, da si domisljaj, da mi iskazuješ čast. Svet bi tudi tako mislil. Toda poročila se ne bom nikoli z vami. Hvaležna sem vam za vse, kar ste storili zame, toda ljubš mi je smrt od zakonskega življenja z vami. Zdaj veste vse, gospod profesor. Pričakujem, pričakujem, da me po vsem tem izpuštite. — Umolknila je in se vsa objokana obrnila od njega.

— Neumnost, draga moja, — je dejal Caspian prijazno. — Vaši živci so prenapeti. Ko se pa malo pomirite in vse dobro premislite, boste drugače mislili. Morda ste zaljubljeni v koga drugega ali pa samo mislite, da ste zaljubljeni. Toda vse to kmalu preide.

— Nikogar drugega ni tu, — je odgovorila Molly odločno. — To ni vplivalo na moj sklep. — Mladi Bentley recimo, recimo, — je zamrmljal Caspian. — Često sta bila skupaj, predno sema ga odslovil. Zdi se mi, da je lazil za vami.

— To ni res!

Profesor Caspian se je zasmehjal in Molly je čutila, kako jo zaliva rdečica. Nikoli ji ni prišlo na misel, da je zaljubljena v Georga Bentleya. Ljubezen je tako težko analizirati. Vedela je, da so ji bili njegovi kratki poseti vse.

— Ponavljam, to ni res, gospod profesor. Sicer pa naj bo že kakorkoli, to je moja stvar. Hvala vam za vašo ponudbo, toda vaša žena ne bom nikoli — nikoli. To je moja zadnja beseda.

Caspian je stisnil ustnice. Hotel je spregovoriti, toda nekdo je rahlil potkal na vrata.

Profesor je odklenil vrata, rekoč:

— Naprej. Kaj pa je?

Maddox je stal v zadregi na pragu.

— Nekdo bi rad govoril z vami, gospod. Ali bi izvolili za trenotek iz sobe?

Ko je profesor Caspian odšel iz sobe, je Molly omahnila na stol. Njene divne sanje so se razblinile v nič. Videala se je v bodoče preganjanje, kakor je bila v preteklosti. Izgubila je bila močnega prijatelja in zaščitnika. Alternativa je bila enostavna. Bila ji je predložena na najjasnejši način. Toda cena je bila previsoka.

Zadrhtela je, ko je zaslišala škrivanje.

Profesor Caspian je odprl vrata in vstopil. Obstal je na pragu držeč roko na kljuki. Njegov obraz je bil nekam skrivosten.

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših ekscentričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je stal Rasputin kakor orjak. Rasputin je vladal slabičem, med katerimi sta bila največja in najbolj obžalovanja vrednacar in carica. Tako pravi Simanovič, s katerim sta govorila car in carica o nakupu nakita bila prav tako, kakor o odsljavitvi tega ali onega ministra.

Car Nikolaj II. je bil slabič, carica pa histerična, versko fanatična ženska. To je v veliki meri prišlo ruskim komunistom do znage. Najzanimivejši del Simanovičevih spominov so pa Rasputinova pisma carju in carici. Rasputin naziva carja v pismih »papaša«, carico pa »matuška«. Pisma so polna rotenja, izbruhov jeze, obljub, zahtev in izrazov moči. Rasputin je pisal tudi ministrom in generalom pisma, v katerih so povedala v grožnje, pa tudi psovke. V nekaterih pismih je napovedoval vojno, češ da bo pogubnosna za Rusijo. V svoji oporoki, katero je diktilar svojemu bankirju Aronsohnju, je napovedal svoj humor, tragedijo carske rodbine, revolucijo v Rusiji ter pobeg plemstva in drugih odličnih rodbin v inozemstvo. Rasputin je prorokoval, da bo trajal revolucionarni režim 25 let. Če se ni zmotil, bo konec boljeviški vlade v Rusiji šele leta 1942.

Z Rasputinom se je seznanil v salognu kneginje Orbenianijeve, ki je bila ena carjevih zaupnic. Ta čas je Rasputin že poskušal ujeti carski dvor v mrežo svojega mysticizma, vse hčerke visokih plemičev so mu že poljubljale roke in za njegovo naklonjenost so se potegovali generali in politiki. Toda Rasputin takrat še ni bil prijatelj, svetovalec, gospodar in odrešenik carja in carice. Simanovič je takoj poznal, da je ta mužik v srajci domačega dela, z zanemarjenim brado, neroden, srepih, hipnotizirajočih oči, mož bodočnosti, vzhačajoča zvezda. In Simanovič je takoj poznal, da je Rasputin zvedel in sposnal, kako krvavo ga bo potreboval. Spojila sta se brutalnost, okornost, zdrav človeški razum in neverjetna naravna moč z jasno mislijo, logiko in uglašenostjo. Tako sta se Rasputin in Simanovič medsebojno izpopolnjevala. Njune sile, njuni individualnosti in osebnosti sta se združili v moč, ki je postala nevarna vsem, kdor je nastopil proti temu dvema zaveznikoma.

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi

Rasputin je narisan v zgodovini z energičnimi potezami. Bil je prosvitjen in obenem suženj najčudovitejših eks-

centričnosti, bil je premeten in obenem trmasto glup, pametem in omejen, imel je mnogo posebnega magnetizma in dar telepatije, toda za svoje velike uspehe se je imel zahvaliti v prvi vrsti samonikosti in izklesanosti svoje osebnosti, dvernino lastnosti, ki sta v naših časih zelo redki. Simanovič dopolnjuje to Rasputinovo sliko z opisom njegovega jasnega, praktičnega razuma. Rasputin je sicer ljubil svojo veliko moč, ni pa bil odvisen od nje. Vedno se je zanašal v prvi vrsti na svoj pogum, na svoj misticizem in na svoje krepke pesti, dočim so se ljudje, ki so bili navezani na njega, neprestano tresli za svoj prestol, za vojo karijero, svoji položaji, bogastvo ali trdna tla pod nogami. Nad temi